

12INK01396

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Vereniging **MEEMTE HELLENDOORN**
Nederlandse Gemeenten
Behand.: **IVBMO**

22 FEB 2012

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

A / B Stuk	Trefw.: TORAAO 13.3.12
Werkpr.	circ. - lbr.
Kopie aan:	BW, RVD, PST, VRO,
Archief ☒ / N. reeks ☒ / Vertr.:	Pvd

1

datum

22 februari 2012

betreft
Stand van zaken regionale
uitvoeringsdiensten

ons kenmerk
FLO/U201200306
Lbr.: 12/027

Samenvatting

Op 15 februari jl. heeft er een Bestuurlijk Overleg (BO) van het Programma Uitvoering met Ambitie (PUmA) plaatsgevonden tussen Rijk, IPO, Unie van Waterschappen en VNG. Ook het OM was aanwezig. In dit overleg zijn de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot de vorming van Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) besproken. Zo is de stand van zaken van de RUD-vorming besproken, de verdeling van de BRZO-RUD's over het land, de financiën van de RUD-vorming en de toekomstige kennisinfrastructuur. Voor mei 2012 moeten de oprichtingskosten van de RUD's, de structurele kosten en de baten van het RUD-stelsel in beeld zijn gebracht zodat dit onderwerp volgens voorstel van de VNG in het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen geagendeerd kan worden. Dit alles in het besef dat, zoals de staatssecretaris in het Bestuurlijk Overleg aangaf, de financiële middelen erg schaars zijn. In deze ledenbrief wordt een toelichting gegeven op de uitkomsten van dit bestuurlijk overleg, het standpunt van de VNG inzake de financiën van de RUD-vorming en tot slot wordt u geïnformeerd over de inzet van de VNG voor het komende jaar op dit dossier.

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Stand van zaken regionale
uitvoeringsdiensten

ons kenmerk
FLO/U201200306
Lbr.: 12/027

datum

22 februari 2012

Geacht college en gemeenteraad,

Op 15 februari jl. heeft er een Bestuurlijk Overleg (BO) van het Programma Uitvoering met Ambitie (PUMa) plaatsgevonden tussen Rijk, IPO, Unie van Waterschappen en VNG. Ook het OM was aanwezig. In dit overleg zijn de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot de vorming van Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) besproken. Het vorige bestuurlijk overleg hierover was alweer een jaar geleden. In het afgelopen jaar hebben zich de nodige ontwikkelingen voorgedaan. Zo werd de korting van 100 miljoen op het gemeentefonds losgekoppeld van de RUD's en als algemene korting toegepast. Het geld wordt nu gereserveerd voor de Wet Werken naar Vermogen indien daar in de toekomst een tekort ontstaat. Verder heeft er een discussie, ook in de Tweede Kamer, plaatsgevonden over de BRZO-RUD's en heeft het Rijk een amvb in procedure gebracht als een verdere uitwerking van de escalatieladder. Ondertussen is in het hele land het proces rondom de RUD-vorming goed op gang gekomen. Hoogste tijd dus voor dit bestuurlijk overleg. In deze ledenbrief informeren wij u over de belangrijkste uitkomsten van het BO, in paragraaf 1. Daarnaast informeren wij u over het VNG-standpunt inzake de financiën van de RUD-vorming. Op 16 februari heeft het VNG-Bestuur ook n.a.v. het BO PUMa hierover gesproken. Meer hierover in paragraaf 2. Tot slot kunt u in paragraaf 3 van deze brief lezen over de VNG inzet voor 2012 op dit dossier.

1. Uitkomsten bestuurlijk overleg PUMa 15 februari 2012

Woensdag 15 februari jl. heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen het rijk (I&M, V&J), het IPO, de UvW en de VNG. Het Openbaar Ministerie was hier ook bij aanwezig. Een jaar na het vorige BO was het tijd om de meest recente ontwikkelingen met elkaar te bespreken. In het overleg is nogmaals door alle partijen bevestigd dat 1 januari 2013 de datum is waarop de RUD's in werking moeten zijn, zoals dat afgesproken is in de pakagedeal van 2009 en aanvullende Bestuurlijk Overleggen.

In het overleg is de huidige stand van zaken besproken ten aanzien van de vorming van de RUD's. Een belangrijk onderwerp wat daarbij ter sprake kwam waren de financiën. Vanuit de VNG zien wij dat de bezuinigingen en tegelijkertijd oprichtingskosten voor nieuw te vormen RUD's voor gemeenten momenteel een van de belangrijkste knelpunten is in de RUD-vorming. Naast de stand van zaken van de RUD-vorming was de vorming van zes BRZO-RUD's een onderwerp van gesprek. Verder is er gesproken over een nieuwe inrichting van de kennisinfrastructuur en onderwerpen voor een volgend bestuurlijk overleg. Alle partijen waren het eens dat een volgend bestuurlijk overleg niet weer een jaar op zich mag laten wachten. Bestuurlijke betrokkenheid is de komende tijd noodzakelijk gezien het plan van aanpak BRZO wat het IPO heeft gemaakt en het discussiepunt van de financiën. Omdat dit laatste punt erg gevoelig lag heeft het VNG-bestuur hier op 16 februari in haar vergadering verder over doorgesproken. Zoals al hiervoor gemeld gaan wij in paragraaf 2 uitgebreider in op dit knelpunt. Tot slot is afgesproken dat bij het volgende BO er zal worden gesproken over ICT, de inbreng van rijkstaken, de financiën en de betrokkenheid van het OM bij de verschillende regio's. Wat dit laatste punt betreft is het goed om te weten dat er momenteel in vier regio's pilots plaats vinden om de afstemming tussen het bestuur en het OM beter te laten verlopen. De komende tijd wordt ook in kaart gebracht hoe de betrokkenheid van het OM in de andere regio's is georganiseerd.

1.1 stand van zaken RUD-vorming

Alle partijen concludeerden tijdens het BO dat het proces in de verschillende provincies goed op stoom is gekomen. Met nog ruim 10 maanden te gaan tot 1 januari 2013 is dit een goede zaak. Op de enkele plekken waar nog knelpunten bestaan is afgesproken dat de komende tijd alle betrokken partijen van PUmA hun best zullen doen om deze knelpunten op te lossen. Hoewel het Rijk doorgaat met de voorbereidingen van amvb die ingezet kan worden bij gemeenten als zij niet meewerken aan de RUD-vorming. Tijdens het overleg werd geconcludeerd dat dit instrument alleen als sluitstuk gebruikt zal worden. Gesprekken vanuit I&M, IPO en VNG zijn in eerste instantie de juiste inzet. De ambassadeur van PUmA, mevrouw Dekker kan ook nog een belangrijke rol hierin vervullen door regio's te bezoeken waar het proces nog minder goed verloopt.

Tijdens de bespreking van de stand van zaken kwam naar voren dat er bij het IPO, het OM en de ministeries van I&M en V&J zorgen bestaan over de zogenaamde netwerk RUD's. Ondanks dat zij aangaven dat de netwerk RUD's op papier lijken te voldoen aan de uitgangspunten van de packagedeal en de checklist criteria RUD-vorming, hebben zij twijfels over de werking ervan in de praktijk. Bovendien vrezen zij dat deze vorm een precedent schept voor andere RUD's om af te wijken van de reguliere vorm van de gemeenschappelijke regeling. Als VNG hebben wij nadrukkelijk aangegeven hier anders in te staan. Ons inziens hebben de betrokken gemeenten en provincies het volste vertrouwen in de vorm van de netwerk RUD. Daarom vinden wij het niet aan het Rijk om hier een dergelijk oordeel over uit te spreken zolang de RUD niet afwijkt van de landelijke kaders van de packagedeal en de checklist. Per slot van rekening is dit ook een consequentie van het bottom-up-proces.

1.2 BRZO

Naar aanleiding van de brand in Moerdijk heeft de staatssecretaris in september 2011 met de Tweede Kamer gedebatteerd over de wijze waarop de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving in de toekomst er uit moet komen te zien. In reactie op de uitkomst van het debat dat in de richting ging van loskoppeling van de vergunningverlening van de handhaving en waarbij de handhaving centraal zou worden belegd hebben de VNG, het IPO en VNO-NCW een gezamenlijke reactie opgesteld. In deze reactie deden partijen de staatssecretaris een alternatief aan de hand waarbij er een beperkt aantal gespecialiseerde RUD's BRZO-taken krijgt toebedeeld. De Tweede Kamer heeft vervolgens positief op het voorstel van VNG, IPO en VNO-NCW gereageerd. Staatssecretaris Atsma heeft daarop het IPO verzocht een plan van aanpak op te stellen waarin nadere uitwerking plaatsvindt over hoe een dergelijk systeem van zes gespecialiseerde RUD's eruit dient te zien. Dit plan is op 31 januari aan de staatssecretaris aangeboden.¹ In het BO gaf de staatssecretaris aan dat het model van de zes toekomstige BRZO-RUD's goed is geland bij de verschillende betrokken partijen. De VNG heeft ook complimenten uitgesproken richting het IPO voor dit plan. De BRZO-RUD's worden verspreid over het land ingericht aansluitend bij concentraties van grote risicobedrijven. Het plan van aanpak kan gezien worden als de agenda voor de komende maanden. Er zal nu gestart worden met de uitwerking van dit plan in overleg met alle betrokkenen. Afgesproken is dat de BRZO-infrastructuur per 1 januari 2013 dient te functioneren. De aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid naar aanleiding van de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk worden hierin betrokken. Zo wordt er een programma van eisen opgesteld. Vanuit de regierol die de provincies hebben bij de totstandkoming van de RUD's is ook voor het opzetten van gespecialiseerde BRZO-RUD's de regierol bij de provincies belegd. De provincies dragen zorg voor het actief betrekken en informeren van gemeenten. Het IPO heeft de provincies hierover op 15 februari 2012 een brief gezonden.

1.3 Financiën

De discussie rond de financiering van het RUD-stelsel blijft van invloed op de RUD-vorming. Uit een eerder onderzoek dat in het eerste half jaar van 2011 in opdracht van PUmA door Cebeon is uitgevoerd, is gebleken dat de voor het vth-stelsel beschikbare middelen volledig binnen het stelsel worden besteed. Tijdens het overleg werden de volgende kwesties benoemd die spelen rondom de financiën: allereerst beïnvloedt de algemene korting van het kabinet van 100 miljoen op het gemeentefonds nog altijd het RUD-proces. Ten tweede hebben zowel de VNG als het IPO onderzoek gedaan naar de oprichtingskosten van RUD's en komen op een totaal bedrag uit van 220 miljoen. Bij een terugverdiertijd van negen jaar is dat voor VNG en IPO onacceptabel. Ten derde is er inzicht nodig in de toekomstige structurele lasten van de vorming van RUD's. Tot slot speelt nog de verschuiving tussen provincie- en gemeentefonds, die na overdracht van het bevoegd gezag van provincies naar gemeenten voor de niet BRZO- en niet-IPPC-inrichtingen zal plaatsvinden zodra er een landelijk netwerk van RUD's is. Tijdens het bestuurlijk overleg is afgesproken al deze zaken nader uit te zoeken nu er ook in het land steeds meer zicht komt op de

¹ <http://www.iponl/nieuws/iponstuurstaatssecretarisatsmaplanbrzoinfrastructuur>

financiële gevolgen van de RUD-vorming. Met als peildatum 1 januari 2010 worden bovenstaande kwesties onderzocht en in kaart gebracht. Omdat de staatssecretaris al wel aangaf dat er bij het Rijk momenteel geen geld beschikbaar is voor heeft de VNG voorgesteld dit onderwerp te agenderen voor het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 10 mei. Hierover meer in paragraaf 2 van deze brief. Daarom moeten de uitkomsten uit dit project financiën voor 10 mei beschikbaar zijn.

1.4 Kennisinfrastructuur

Alle partijen onderschreven het feit dat zonder een adequaat kennisniveau de kwaliteit van de uitvoering van het omgevingsrecht achterblijft. In het licht van de komst van de RUD's en de opgelegde bezuinigingen bij de huidige kenniscentra zoals Agentschap NL en Infomil wordt de bestaande kennisinfrastructuur tegen het licht gehouden. Essentieel daarbij is dat versnippering wordt tegengegaan en dat het proces van bezuiniging wordt getemporiseerd op de huidige kenniscentra in afwachting van de nieuwe kennisstructuur. Geen oude schoenen weggooien voordat je nieuwe hebt! Alle partijen waren het erover eens dat hier een gezamenlijke opdracht ligt.

2. Standpunt VNG inzake financiën RUD-vorming

In het BO ontstond er een stevige discussie over de financiën. Daarom is er in het bestuur van de VNG op 16 februari verder over doorgesproken. De VNG ziet het feit dat de staatssecretaris bij voorbaat al aangeeft geen geld beschikbaar te hebben voor de oprichtingskosten van de RUD's als een onoverkomelijk punt. Ten tijde van het sluiten van de packagedeal hebben wij samen met het IPO al bij het Rijk aangegeven dat het kostenneutraal oprichten van RUD's volgens ons niet mogelijk is. Dat blijkt ook uit onderzoek wat wij beiden hebben laten uitvoeren naar de oprichtingskosten van RUD's. Samen komen wij uit op een bedrag van 220 miljoen euro. De terugverdientijd die daarbij berekend is van gemiddeld negen jaar vinden wij te lang. De berekende terugverdien capaciteit van de RUD's staat bovendien onder druk door bezuinigingen bij Rijk, provincies en gemeenten. Dit treft niet alleen de directe uitvoering, maar vooral ook de gewenste verbetering van het kwaliteitsniveau, de ketenhandhaving, de informatisering van de handhaving en de borging van benodigde kennis in de uitvoering. Wij zien het als de verantwoordelijkheid van het Rijk om op grond van artikel 2 van de Wet financiële verhoudingen tot een adequate structurele bekostiging voor de RUD's te komen. Omdat de staatssecretaris in het BO aangaf dat er geen geld beschikbaar is voor de kosten van de RUD's en er tegelijkertijd wel wordt vastgehouden aan de doestellingen van de packagedeal heeft de VNG besloten dit te agenderen bij het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen op 10 mei.

3. Inzet VNG 2012

De VNG levert met haar activiteiten een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van de regionale uitvoeringsdiensten (RUD) binnen het Programma Uitvoering met Ambitie (PUMA). Deze bijdrage is te onderscheiden van die van de provincies en het Rijk. De provincies zijn verantwoordelijk voor de procesregie en het Rijk is systeemverantwoordelijk. In de VNG-bijdrage ligt de nadruk op de uitwisseling van kennis en informatie tussen gemeenten en regio's en het

creëren van draagvlak.

Per 1 januari 2013 moet er een landelijk netwerk zijn van RUD's in Nederland. Tot die tijd zal het Programma Uitvoering met Ambitie nog lopen en wil de VNG ook een bijdrage leveren als partner. We zien een verschuiving dit jaar ontstaan van draagvlak creëren naar inrichting en uitvoering van de RUD's. Het eerste half jaar van 2012 zal echter nog ingezet moeten worden op de bestuurlijke betrokkenheid van de RUD-vorming. In 2012 moeten gemeenteraden bijvoorbeeld instemmen met de gemeenschappelijke regeling waarbij de RUD in de regio wordt opgericht. Daarom is een voortzetting van reeds vorig jaar gestarte activiteiten in de eerste helft van 2012 zeker nog nodig. Omdat hiermee de uiteindelijke doelstellingen van de packagedeal spoediger bereikt zullen worden.

Eind 2010 en in 2011 heeft de VNG al concrete activiteiten ondernomen om een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de doelstellingen van packagedeal. Veel van deze activiteiten zullen in 2012 nog worden voortgezet. Voor de uitvoering van deze activiteiten is ook dit jaar Jan Wibier nog als programmamanager in dienst van de VNG. Hieronder kunt u een korte beschrijving van deze activiteiten lezen.

3.1 Contact met de leden

De commissie milieu en mobiliteit van de VNG wordt regelmatig op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen omtrent de RUD-vorming. Een delegatie van commissieleden wordt uitgebreider betrokken bij de verschillende bestuurlijke onderwerpen. Daarnaast hebben wij een ambtelijk RUD-platform opgericht. Hierin nemen vertegenwoordigers uit alle regio's deel en komen wij met regelmaat bij elkaar om informatie-uitwisseling te bespoedigen, knelpunten te signaleren en zo mogelijk op te lossen. Verder maken we gebruik van het digitale ROM-netwerk van de VNG en onze website www.vng.nl/rud om informatie te delen en te verspreiden. We bezoeken met regelmaat verschillende gemeenten en regio's, met een accent op regio's waar knelpunten worden ervaren. De werkbezoeken leiden ertoe dat knelpunten sneller worden aangepakt en opgelost.

3.2 Deelname aan PUmA

Als partner draagt de VNG bij aan de verschillende overleggen van het centrale programma Uitvoering met ambitie. Daarnaast nemen we deel aan de projecten van PUmA zoals kennismanagement, kwaliteit, afstemming bestuur/straf en het Programma Informatieuitwisseling Milieuhandhaving (PIM). In al die projecten hebben we bovendien gezorgd voor gemeentelijke vertegenwoordiging. De komende tijd wordt vanuit PUmA het overleg tussen de kwartiermakers van de RUD's opgestart. Deze komen samen in de zogenaamde RUD Bouw Combinatie. Voor meer informatie over PUmA zie www.uitvoeringmetambitie.nl.

Als VNG nemen wij vanuit PUmA het initiatief om te inventariseren of er in de regio's behoefte is aan het organiseren van bestuurlijke bijeenkomsten dan wel aansluiting vanuit PUmA bij reeds geplande bestuurlijke bijeenkomsten. Mocht u hier behoefte aan hebben of meer informatie willen

hebben over de mogelijkheden van zo'n bijeenkomst dan kunt u contact opnemen via uitvoeringvromtaken@vng.nl.

3.3 Handreiking output en outcome criteria

In aanvulling op de KPMG-criteria is er op initiatief van de VNG een rapport over output en outcome criteria ontwikkeld. Dit was een nadrukkelijke wens van gemeentebestuurders omdat zij hiermee beter op de maatschappelijke effecten kunnen sturen op het gebied van vergunningverlening toezicht en handhaving. Omdat elke gemeente zelf eigen output en outcome criteria moet vaststellen hebben wij in de zomer een pilot uitgevoerd bij vijf gemeenten. In elke gemeente hebben wij samen met een delegatie van ambtenaren en de betrokken bestuurder en soms ook raadsleden (per slot van rekening zijn de output en outcome criteria bedoeld voor het horizontaal toezicht) vijf tot acht criteria vastgesteld. Op basis van de ervaringen uit de pilot is nu een handreiking opgesteld aan de hand waarvan ook andere gemeenten hiermee aan de slag kunnen gaan. De handreiking treft u bij deze ledenbrief.²

Tot slot

Zodra er zich weer ontwikkelingen voordoen op het gebied van de RUD-vorming zullen wij u hierover informeren. Heeft u in de tussentijd vragen? Of behoefte aan ondersteuning? U kunt bij ons terecht via uitvoeringvromtaken@vng.nl.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans
voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

2

http://www.vng.nl/Documenten/actueel/beleidsvelden/milieu_mobiliteit/2012/20120215_VNG_Output_outcomecrit_handleiding.pdf